

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Staatsinrichting van Nederland

- 2p 1 Vijf beweringen over de grondwetswijziging van 1848:
- 1 De Eerste en Tweede Kamer worden afgeschaft en er komt één volksvertegenwoordiging.
  - 2 De ministers zijn verantwoordelijk en de koning is onschendbaar.
  - 3 De monarchie wordt afgeschaft en Thorbecke wordt minister-president.
  - 4 Door middel van het censuskiesrecht mogen mannen rechtstreeks de Tweede Kamer kiezen.
  - 5 Het algemeen kiesrecht voor mannen wordt ingevoerd.
- Welke **twee** beweringen zijn juist? Schrijf alleen de nummers op.
- 2p 2 Enkele politieke groepen:
- 1 confessionelen
  - 2 liberalen
  - 3 socialisten
- Geef bij elke politieke groep de naam van één van hun leiders in de periode tussen 1848 en 1917.
- Doe het zo:*
Leider van groep 1: ... (vul naam in)
(enz. tot en met groep 3)
- Gebruik bron 1.*
- 1p 3 De schrijver van de brief zegt het niet letterlijk, maar het is duidelijk zijn bedoeling te waarschuwen voor de gevaren van het socialisme.
- Noem één gevaar dat de schrijver ziet in het socialisme.
- Gebruik bron 2, 3, 4 en 5.*
- 1p 4 Geef per bron aan of die hoort bij een confessionele stroming of niet.
- Doe het zo:*
bron 2: wel/niet (maak je keuze)
(enz. tot en met bron 5)

- 2p 5 *Gebruik bron 6.*
De tekenaar is een voorstander van het algemeen kiesrecht. Dat is onder andere te zien aan de vlag met het opschrift en aan de vrouw die een symbool van de vrijheid en de vooruitgang is. De tekenaar heeft nog meer symbolen in de tekening aangebracht, zoals:
- de heuvel
  - de opgeheven armen en strakke blikken van de mensen
  - de zonsopgang
- Geef bij **twee** van deze drie symbolen een verklaring waaruit blijkt dat de tekenaar voorstander is van algemeen kiesrecht.

Doe het zo:

Symbool ... (noem een symbool), want ... (geef verklaring).

(enz. voor een tweede symbool)

- 1p 6 Noem één reden waarom het districtenstelsel voor kleine landelijke partijen **nadelig** is.

- 1p 7 Welk argument voeren de **voorstanders** van het districtenstelsel aan?

Gebruik bron 7.

- 1p 8 In 1917 werd de grondwet op een aantal punten gewijzigd. De tekenaar laat zien dat de confessionelen tevreden waren.
- Waarover waren de confessionelen tevreden?

Gebruik nogmaals bron 7.

- 1p 9 De huilende vrouw is Aletta Jacobs. Zij heeft volgens de tekenaar 'niks' gekregen.
- Wat had ze graag willen hebben?

Gebruik nogmaals bron 7.

- 1p 10 Toch stond Aletta Jacobs in werkelijkheid niet met lege handen. Het bordje 'niks' is dan ook niet helemaal juist.
- Wat hebben vrouwen in 1917 wél gekregen?

Gebruik bron 8.

- 1p 11 Welke toelichting hoort bij de prent?
- A Er is een einde gekomen aan het kabinet. De afgetreden ministers krijgen hulp bij het zoeken naar een nieuwe baan.
  - B Er is een nieuw kabinet gekozen door de burgers. Maar de nieuwe ministers weten niet goed wat ze moeten doen.
  - C Er zijn verkiezingen geweest voor de Tweede Kamer. Daarna volgen er soms moeizame besprekingen over wie met wie wil regeren.
  - D Er zijn verkiezingen voor de Tweede Kamer. Maar omdat de partijen zoveel beloftes doen, weten de kiezers niet op wie zij moeten stemmen.

- 1p **12** Welke uitspraak over de Nederlandse rechtspraak is juist?
- A Ambtenaren en politici hebben het recht om mee te beslissen over de uitspraak in een rechtszaak.
  - B Een rechter is onafhankelijk en de meeste rechtszaken vinden in het openbaar plaats.
  - C Om een eerlijke rechtspraak te bevorderen, worden rechters om de vijf jaar door het volk gekozen.
  - D Rechters verliezen hun baan wanneer zij een uitspraak doen waarmee de regering het oneens is.
- 2p **13** Enkele beweringen over de taken van de officier van justitie:
- 1 De officier van justitie bepaalt samen met een rechter het vonnis.
  - 2 De officier van justitie eist in een rechtszaak tegen een verdachte een straf.
  - 3 De officier van justitie kan onderzoek laten doen naar de zaken waarvan de verdachte wordt beschuldigd.
  - 4 De officier van justitie mag geen getuigen oproepen en ondervragen.
- Welke **twee** beweringen over de taken van de officier van justitie zijn juist? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 9, 10, 11 en 12.

- 1p **14** De vier bronnen laten gebeurtenissen zien die te maken hebben met de geschiedenis van de Nederlandse staatsinrichting.
- Zet de bronnen in de juiste tijdvolgorde, van vroeger naar later.
- Doe het zo:*
- Eerst ..., dan ..., vervolgens ... en ten slotte ... (schrijf de nummers op).

Gebruik bron 13.

- 1p **15** De maker van de advertentie heeft een fout gemaakt in zijn beschrijving van de staatsinrichting in de 19e eeuw.
- Welke fout staat er in de bron? Geef ook aan waarom dit fout is.
- 1p **16** In 2006 ontvingen enkele tekenaars bedreigingen naar aanleiding van hun spotprenten. De tekenaars vinden dat je in een democratische samenleving kritiek mag leveren of iemand mag bespotten.
- Op welk grondrecht beroepen de tekenaars zich en is daarbij sprake van een klassiek of een sociaal grondrecht?
- A Het recht op bestaanszekerheid; dat is een klassiek grondrecht.
  - B Het recht op gelijke behandeling; dat is een sociaal grondrecht.
  - C Vrijheid van godsdienst; dat is een sociaal grondrecht.
  - D Vrijheid van meningsuiting; dat is een klassiek grondrecht.
- 1p **17** Noem één grondwettelijk recht dat Tweede Kamerleden wél hebben, maar Eerste Kamerleden niet.

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Uit een openbare brief van iemand die zich zorgen maakt over de ontwikkelingen in de wereld op dat moment (1891):

De waarheden van onze godsdienst zijn juist heel geschikt om bazen en arbeiders met elkaar te verzoenen en samen te laten werken. Wat wij moeten doen is beide groepen herinneren aan hun wederzijdse plichten. De arbeider moet trouw zijn werk doen, zoals hij zichzelf daartoe verplicht heeft toen hij een contract sloot met zijn baas. Hij mag zijn baas of diens bezittingen geen schade toebrengen. En bij het verdedigen van zijn belangen mag de arbeider geen geweld gebruiken. Hij moet zich ook niet aansluiten bij groeperingen die op listige wijze verwachtingen wekken en beloftes doen. De bazen mogen hun arbeiders niet als slaven beschouwen. Als je werkt in loondienst, is dat geen schande. Het is een eerlijke gelegenheid om in je eigen levensonderhoud te voorzien.

Vier bronnen (bron 2 tot en met 5) over maatschappelijke stromingen aan het begin van de 20e eeuw.

bron 2

Toelichting

Onder de prent staat de tekst: Christen Jeugd ontwaakt J.C.G.O.B. roept JOU.

bron 3

Toelichting

Boven de prent staat: de Centrale

Onder de prent staat: Arbeidersverzekerings en depositobank 's-Gravenhage.

bron 4

Toelichting

Onder de prent staat: Loten van de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid à 50 Cents op het terrein en in de Depots (= verkoopplaatsen) verkrijgbaar. Eerste prijs: een juweelen sieraad ter waarde van 1000 gulden.

bron 5

Toelichting

Boven de prent staat: opbouw in Godsvertrouwen.

Onder de prent staat: R.K. Staatspartij.

bron 6

Een propagandaprent.

Op de vlag staat: Op voor het Algemeen Kiesrecht.

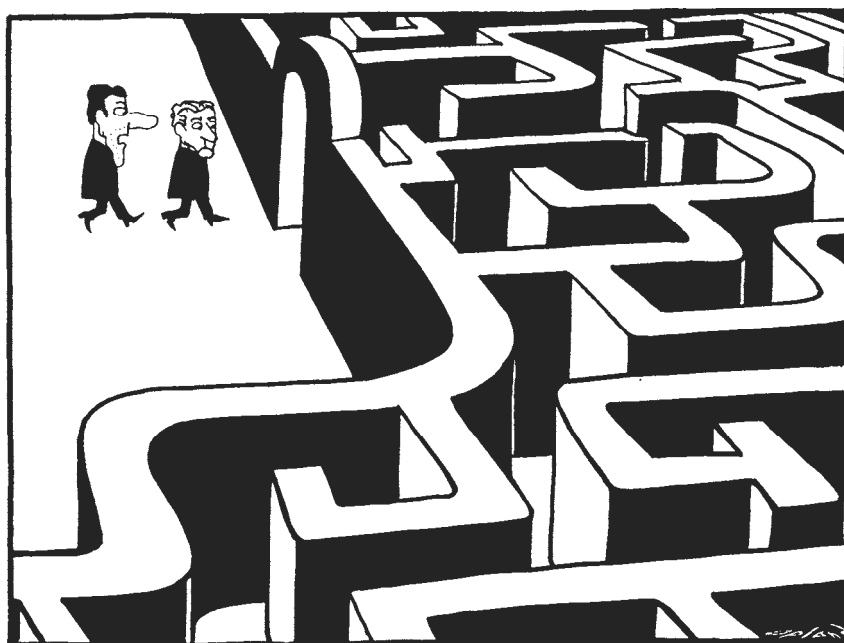
bron 7

De goede Sinterklaas deelt uit (1917).

bron 8

De informateurs gaan aan het werk (1981).

Vier bronnen (bron 9 tot en met 12) over de geschiedenis van de Nederlandse staatsinrichting.

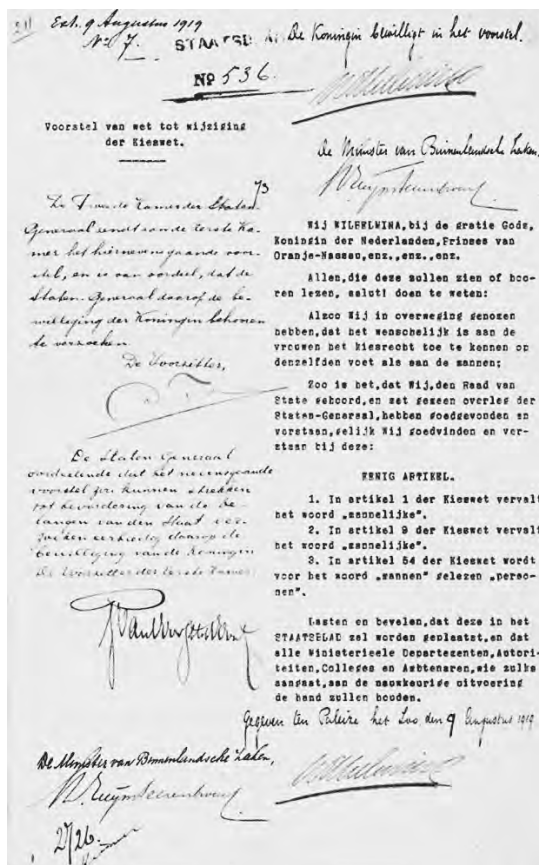
bron 9

Razzia tijdens de Duitse bezetting.

bron 10

Afronding van de wet voor algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen.

bron 11

Informatie over een referendum.

bron 12

Een betoging voor liberale hervormingen in Den Haag. De leider wordt later die dag ontvangen door koning Willem II.

bron 13

Uit een advertentie 'werken bij de provincie Noord-Holland' (2006):

In 1579 sloten de gewesten Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Overijssel, Friesland en Groningen zich aaneen en ontstond de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. In 1840 werd Holland gesplitst en ontstonden de provincies Noord- en Zuid-Holland. Tot 1848 werd de provincie geregeerd door mensen van adel en rijke mensen. Vanaf 1848 werden de leden van de Provinciale Staten rechtstreeks door alle inwoners van de provincie gekozen.